

Reietó *Regulus regulus*

Distribució

El reietó és un ocell d'àmplia distribució pel Paleàrtic, des de les illes Britàniques al llac Baikal, amb poblacions isolades a l'Himàlaia, el Japó i costa continental adjacent (Cramp 1992). A la península Ibèrica es distribueix pels boscos freds i humits de la seva meitat nord (López *in* Martí & del Moral 2003), si bé a l'hivern davalla cap als fons de vall tèrmicament més suaus.

A casa nostra la seva àrea de distribució presenta dos nuclis, el principal i força ampli al Pirineu, i l'altre, aïllat i relictual, al Montseny. En el cas pirinenc, abraça tota la serralada i s'estén des de l'extrem occidental fins a l'oriental, on apareix a l'Albera, la zona més septentrional de l'Alt Empordà, encara que només en un sol quadrat aïllat de la resta de la distribució pirinenca. D'altra banda, el mapa d'índex d'abundància mostra que la major probabilitat de localitzar l'espècie es dona a la meitat oest de la serralada pirinenca, a les comarques del Pallars Sobirà, l'Alta Ribagorça i Era Val d'Aran. El nord del Ripollès, de la Cerdanya, de l'Alt Urgell i l'oest del Berguedà són altres zones on la seva abundància també resulta alta. Al nord del Pallars Jussà, en canvi, apareix com a poc abundant, probablement com a conseqüència de la manca de boscos subalpins més o menys madurs.

Densitats SOCC (parelles/km²)

	mitjana	mínim	màxim	n
Prats i roquissars alpins i subalpins	0,0	0,0	0,0	5
Boscos subalpins	53,4	0,0	130,8	9
Matollars i prats de muntanya mitjana	0,0	0,0	0,0	6
Pinedes de muntanya mitjana	1,6	0,0	6,1	7
Boscos caducifolis de muntanya mitjana	1,6	0,0	9,8	6
Mosaics de muntanya mitjana	1,1	0,0	15,5	14
Mosaics submediterranis i med. continentals	0,0	0,0	0,0	14
Mosaics mediterranis humits	0,0	0,0	0,0	32
Mosaics mediterranis secs	0,0	0,0	0,0	10
Conreus mediterranis	0,0	0,0	0,0	7
Alzinars i suredes	0,0	0,0	0,0	19
Pinedes mediterrànies	0,0	0,0	0,0	8
Garrigues i brolles mediterrànies	0,0	0,0	0,0	8
Zones de regadiu de la depressió de l'Ebre	0,0	0,0	0,0	4
Zones estèpiques de la depressió de l'Ebre	0,0	0,0	0,0	10
Zones urbanitzades	0,0	0,0	0,0	4

Itineraris amb presència de l'espècie: 12 d'un total de 163
Total individus censats: 99

Requeriments ecològics

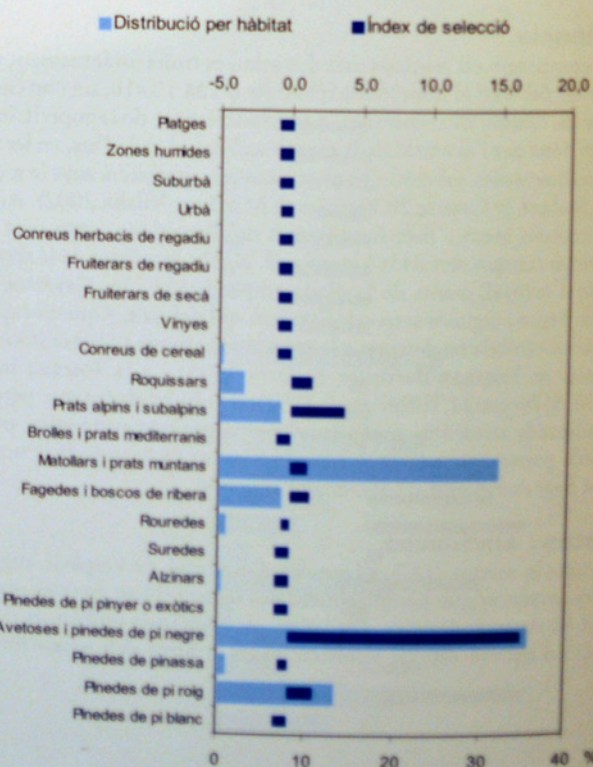
El reietó és un ocell netament forestal, que nidifica als boscos subalpins, especialment entre els 1.600 i els 2.000 m d'altitud, on s'han enregistrat més del 50% de les presències. Això correspon als boscos de coníferes de pi negre o avet (o mixtos d'ambdós arbres) i, en menor mesura, als de pi roig. Al Montseny es concentra a la zona d'avetosa de Passavets i a les plantacions d'avet de Douglas *Pseudotsuga menziesii* del turó de Maçaners (Ribas 2000, V. Pedrocchi com. pers.). Els boscos on habita el reietó solen ser madurs, amb una estructura vertical i horitzontal diversa, és a dir, amb més d'un estrat de vegetació (arbustos i arbres de diferents alçades) i amb clarianes o vores de bosc. Aquests paràmetres sembla que tenen relació amb el substrat d'alimentació de l'espècie, més variat i ric a les forests estructuralment més complexes. Tot i que l'espècie es troba molt restringida als boscos subalpins, la seva densitat hi és molt elevada, amb mitjanes de 53 parelles/km² (dades SOCC), una xifra similar a la dels boscos de pins de Fennoscandia, però la meitat de la dels boscos de píceu de la mateixa regió (Haftorn & Henderson *in* Hagemeyer & Blair 1997).

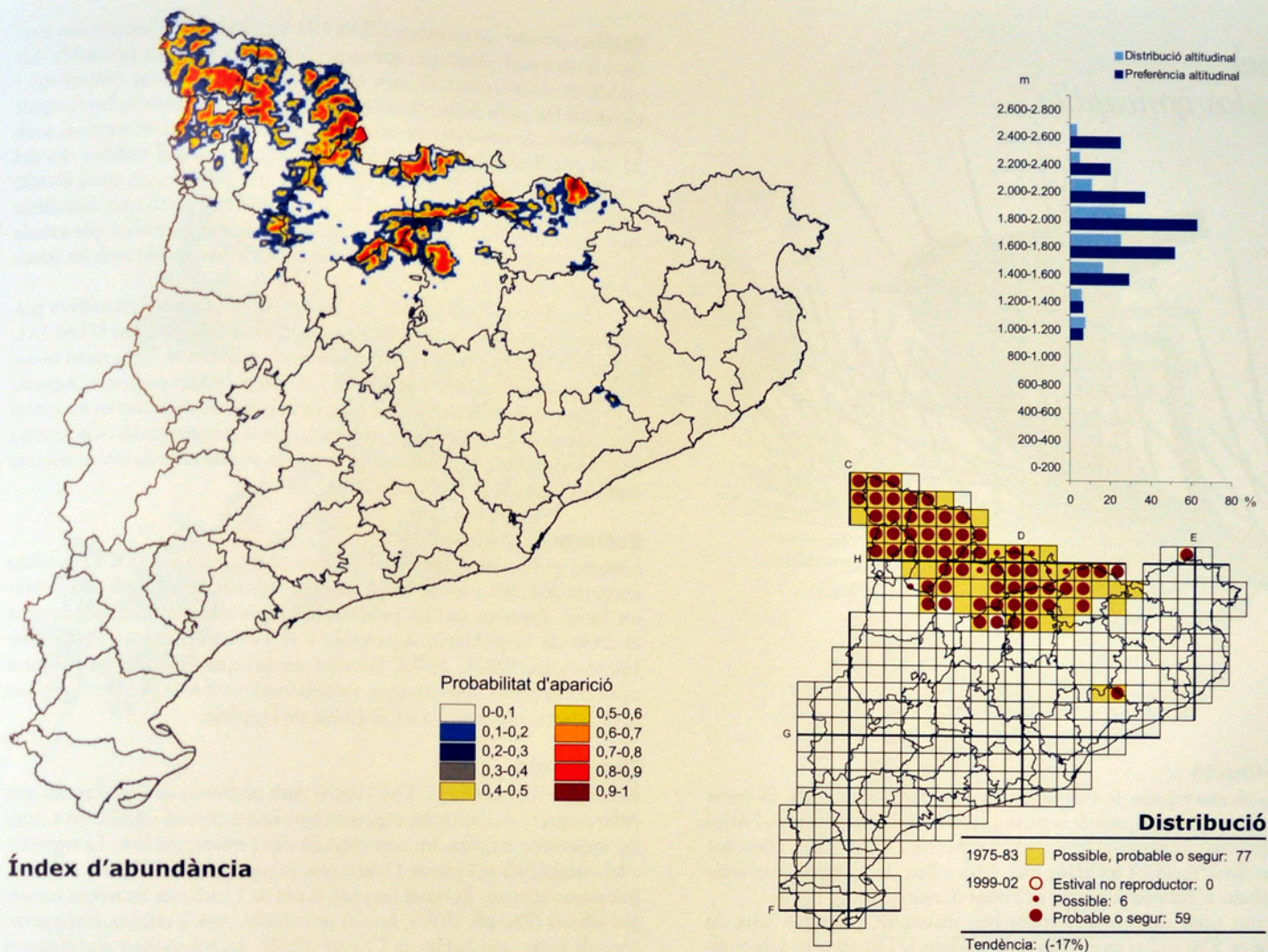
Estimació poblacional

La població del reietó a Catalunya s'estima entre les 37.203 i les 79.450 parelles, a partir del model Atles-SOCC, el qual dona una bona fiabilitat per a aquesta espècie. Aquestes xifres representarien una ínfima part de la població estimada per a tot el continent, que seria d'entre 19 i 120 milions de parelles (BirdLife International/EBCC 2000). A nivell peninsular, la població catalana representaria entre el 14 i el 22% del total de parelles estimades per al conjunt de l'Estat (Hernández *in* Purroy 1997).

Tendència

La comparació dels dos atles mostra una disminució significativa del 17% en el nombre de quadrats UTM 10x10 amb presència de l'espècie. Aquesta regressió, que es dona tant al nucli pirinenc com al petit enclavament del Montseny, resulta difícil d'explicar. En part es podria deure a confusions amb el bruel o sobredimensionaments de l'àrea ocupada durant la realització de la feina de camp de l'antic atlas, però també és possible que l'espècie hagi desaparegut realment d'alguns sectors marginals de la seva distribució. El reietó té oscil·lacions demogràfiques importants i a la vegada una elevada capacitat dispersiva (Haftorn & Henderson *in* Hagemeyer & Blair 1997), dos factors que podrien explicar la colonització de zones subòptimes en períodes de gran productivitat.

Índex d'abundància

tat. Així, per exemple, l'any 1998 es va localitzar un mascle cantant en plantacions de coníferes exòtiques a Fogars de Tordera (la Selva) (Ribas in Martínez-Vilalta 2001a), però posteriorment no se n'ha pogut tornar a confirmar la presència. És possible, doncs, que en conjunt el període de mostreig d'aquest Atlas hagi estat menys favorable per a l'espècie, i que en conseqüència hagin desaparegut d'algunes zones perifèriques de la seva distribució. En el context europeu, el reirotó es considera majoritàriament una espècie estable o fluctuant (Haftorn & Henderson in Hagemeyer & Blair 1997, BirdLife International/EBCC 2000).

Estatus i amenaces

Preocupació menor (LC). No es coneixen les causes certes de la disminució al Pirineu, però la sensibilitat als rigors meteorològics podria estar-hi implicada, ja que l'espècie pateix fortes davallades demogràfiques els anys amb hiverns crus (Noval 2001). Això, però, es produeix especialment en episodis d'escassa disponibilitat d'aliment, ja que el fred per si sol no afecta el seu balanç energètic nocturn (Reinertsen *et al.* 1988). Així doncs, sembla que la combinació de baixes temperatures i escassetat de recursos pot ser clau per intentar entendre la dinàmica de les poblacions de l'espècie. Nogensmenys, en tractar-se d'una espècie forestal i insectívora, no fóra estrany tampoc que els tractaments fitosanitaris l'afectessin negativament, així com les pràctiques silvícoles que simplifiquen l'estructura dels boscos. D'altra banda, l'emboscament dels prats subalpins, com a conseqüència de l'abandó de la ramaderia extensiva tradicional del Pirineu, podria comportar un augment de la

superfície d'hàbitat favorable per al reirotó, i per tant, un augment de la seva població en aquesta la zona. A llarg termini, però, l'escalfament del planeta podria fer recular el seu hàbitat cap a zones més elevades i, per tant, disminuir-ne en conjunt la superfície disponible. En aquest sentit, cal parlar compte al nucli del Montseny, on l'aïllament respecte del nucli pirinenc pot representar una dificultat afegida per a la seva persistència.

English summary

The Goldcrest is found essentially in the Pyrenees and pre-Pyrenees with a tiny isolated breeding pocket in the Montseny massif. This woodland species breeds in subalpine forests, above all in mature well-structured Mountain Pine forests at 1,600-2,000 m. In this particular habitat, average densities reach 53 pairs/km², a figure similar to that of other pine forests in northern Europe. The Catalan population has been estimated at 37,203-79,450 breeding pairs (Atlas-SOCC model); there was a small but significant decrease in the number of 10x10 UTM squares occupied in the period between atlases. This change may be due partially to inaccurate mapping in the previous atlas, but also to a real regression in its distribution, possibly associated with a less favourable period that has affected populations at the edge of its range. This trend is probably not related to habitat deterioration since it seems that there has been a general increase in habitat availability. Nevertheless, some management policies aimed at homogenising forest structure may be negative for this species. Least concern (LC).

Jordi DALMAU-AUSÀS